

Установа адукацыі
“Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”
Факультэт інфармацыйна-дакументных камунікацый
Кафедра гісторыі Беларусі і музеязнаўства

УЗГОДНЕНА

Загадчык кафедры

_____ М.А.Бяспалая

___”_____ 2017 г.

УЗГОДНЕНА

Дэкан факультэта

_____ М.А.Яцэвіч

___”_____ 2017 г.

**ВУЧЭБНА – МЕТАДЫЧНЫ КОМПЛЕКС
ПА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЕ
ВЯЛІКАЯ АЙЧЫННАЯ ВАЙНА САВЕЦКАГА НАРОДА
(У КАНТЭКСЦЕ ДРУГОЙ СУСВЕТНАЙ ВАЙНЫ)
для ўсіх спецыяльнасцей універсітэта**

Складальнік:

дацэнт кафедры гісторыі Беларусі і музеязнаўства, кандыдат
гістарычных навук, дацэнт А.Я. Паўлава

Разгледжана і зацверджана

на пасяджэнні Савета ўніверсітэта “ ___ ” _____ 2017 г.

праатакол № ___

Складальнік:

Паўлава А.Я., дацэнт кафедры гісторыі Беларусі і музэязнаўства УА “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”, кандыдат гістарычных навук, дацэнт;

Рэцэнзенты:

Кафедра крыніцазнаўства УА “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт”

Н.Я.Пятушка, кандыдат педагагічных навук, дацэнт кафедры міжкультурных камунікацый УА “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”

Разгледжаны і рэкамендаваны да зацвярджэння:

кафедрай гісторыі Беларусі і музэязнаўства

(пратакол ад2017 г. № 8);

Советом факультета інфармацыйна-дакументных камунікацый

(пратакол ад мая 2017 г. №)

ЗМЕСТ

1 ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА	5
2 ТЭАРЭТЫЧНЫ РАЗДЗЕЛ	8
2.1 План-конспект лекцый	8
3 ПРАКТЫЧНЫ РАЗДЗЕЛ	12
3.1 Тэматыка семінарскіх заняткаў	12
3.2. Тэматыка рэфератаў	15
4 РАЗДЗЕЛ КАНТРОЛЯ ВЕДАЎ	18
4.1 Заданні для самастойнай работы студэнтаў	19
4.2 Пытанні да заліку	21
5 ДАПАМОЖНЫ РАЗДЗЕЛ	23
5.1 Тэматычны план (дзённае)	23
5.2. Тэматычны план (ФЗН)	25
5.2 Асноўная літаратура	26
5.3 Дадатковая літаратура	27

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Вучэбна-метадычны комплекс па дысцыпліне “Вялікая Айчынная вайна савецкага народа (у кантэксце Другой сусветнай вайны)” прызначана для студэнтаў усіх спецыяльнасцей універсітэта.

Месца вучэбнай дысцыпліны “Вялікая Айчынная вайна (у кантэксце Другой сусветнай вайны) у сістэме сацыяльна-гуманітарных ведаў вызначаецца прадметам яе вывучэння, якім з’яўляюцца агульнасістэмныя заканамернасці і рэгіянальныя асаблівасці працэсаў ў сістэме міжнародных адносін XX ст. Актуальнасць вывучэння гісторыі Вялікай Айчыннай вайны абумоўлена неабходнасцю захавання памяці пра трагічныя падзеі гістарычнага мінулага на прыкладзе Другой сусветнай і Вялікай айчыннай войнаў, пра месца і ролю беларускага народа ў Перамозе над нацызмам.

Вывучэнне вучэбнай дысцыпліны “Вялікая Айчынная вайна савецкага народа (у кантэксце Другой сусветнай вайны)” заснавана на выкарыстанні ведаў, якія студэнты атрымліваюць пад час вывучэння дысцыплін цыкла сацыя-гуманітарных дысцыплін інтэгравана модуля “Гісторыя”.

Прадметам вучэбнай дысцыпліны “Вялікая Айчынная вайна савецкага народа (у кантэксце Другой сусветнай вайны)” з’яўляюцца паглыбленае вывучэнне прычын, ходу развіцця, завяршэння, вынікаў і ўрокаў Другой сусветнай і Вялікай Айчыннай войнаў.

Асноўная *мэта* выкладання вучэбнай дысцыпліны - даць цэласнае ўяўленне студэнтам пра Другую сусветную і Вялікую Айчынную вайну ў сусветнай гісторыі.

Мэтавая нікіраванасць прадугледжвае вырашэнне наступных *задач*:

- асвятліць падзеі Другой сусветнай войнаў і Вялікай Айчыннай , іх ўзаемасувязь і ўзаемаўплыў, паказаць жыццё народа на акупіраванай тэрыторыі і ў савецкім тыле;
- навучыць студэнтаў правільна аналізаваць розныя погляды на прычыны, ход і вынікі вайны;
- раскрыць ўздзеянне і ўплыў падзей на франтах Другой сусветнай і Вялікай Айчыннай войнаў на лёс народаў Еўропы і Савецкага Саюза;
- сфарміраваць ўяўленне аб месцы і ролі беларускага народа ў барацьбе з фашызмам у Вялікай Айчыннай вайне ў кантэксце Другой сусветнай вайны;
- паказаць уплыў падзей Вялікай Айчыннай вайны на развіццё культуры;
- спрыяць фарміраванню нацыянальнай самасвядомасці, пачуцця патрыятызму, грамадзянскасці, адказнасці перад грамадствам і дзяржавай.

Зместам вучэбнай дысцыпліны “Вялікая Айчынная вайна савецкага народа (у кантэксце Другой сусветнай вайны)” прадугледжана фарміраванне наступных кампетэнцый у адпаведнасці з адукацыйным стандартам вышэйшай адукацыі першай ступені:

АК-1. Умець выкарыстоўваць базавыя навукова-тэарэтычныя веды для вырашэння тэарэтычных і практычных задач.

АК-2. Валодаць сістэмным і параўнальным аналізам.

АК-3. Валодаць даследчымі навыкамі.

АК-4. Умець працаваць самастойна.

АК-6. Валодаць міждысцыплінарным падыходам да вырашэння задач.

АК-8. Валодаць навыкамі вуснай і пісьмовай камунікацыі.

АК-9. Умець вучыцца, павышаць кваліфікацыю на працягу жыцця.

У выніку вывучэння дадзенай дысцыпліны студэнт павінен набыць наступныя сацыяльна-асабовыя кампетэнцыі:

САК-1. Валодаць якасцямі грамадзянскасці.

САК-2. Быць здольным да сацыяльнага ўзаемадзеяння.

САК-3. Валодаць здольнасцю да міжасабовых камунікацый.

САК-5. Баць здольным да крытыкі і самакрытыкі.

САК-7. Быць здольным асэнсавана ўспрымаць і беражліва адносіцца да гістарычнай, культурнай спадчыны Беларусі і сусвету.

Студэнт павінен развіць наступныя прафесійныя кампетэнцыі спецыяліста:

ПК-8. Устанаўліваць і падтрымліваць сувязі з рознымі сацыяльнымі інстытутамі з мэтай фарміравання спрыяльнага сацыякультурнага асяроддзя.

ПК-9. Арганізоўваць і праводзіць інфармацыйна-асветніцкія, культурна-творчыя і адукацыйныя мерапрыемствы.

ПК-15. Выкарыстоўваць сучасныя дасягненні навукі і перадавых тэхналогій і ўкараняць іх у практычную дзейнасць.

Пэралічаныя кампетэнцыі прадугледжваюць фарміраванне наступных ведаў, уменняў і навыкаў.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны студэнты павінны *ведаць*:

- сутнасць палітычных падзей напярэдадні Другой Сусветнай вайны;
- асноўныя этапы Другой сусветнай і Вялікай Айчыннай вайны;
- асноўныя гістарычныя факты, падзеі, даты і персаналіі;
- месца і ролю Вялікай Айчыннай вайны ў гісторыі Беларусі; - ролю беларускага народа ў барацьбе з фашызмам у Вялікай Айчыннай вайне;
- вынікі Другой Сусветнай і Вялікай Айчыннай войнаў.

Студэнты павінны *умець*:

- аналізаваць супярэчлівыя працэсы гістарычнага развіцця;
- аналізаваць месца Другой сусветнай і Вялікай Айчыннай войнаў у сусветна-гістарычным развіцці;
- аналізаваць уплыў ваенных падзей на лёсы народаў Савецкага Саюза, Еўропы і чалавецтва наогул.
- Характарызаваць асноўныя этапы, перыяды Другой сусветнай і Вялікай Айчыннай войнаў;
- Характарызаваць формы барацьбы насельніцтва Беларусі з нямецкімі захопнікамі;
- характарызаваць формы калабарацыі (супрацоўніцтва з акупантамі).

Студэнты павінны *валодаць*:

- навыкамі аналіза і выкарыстання інфармацыйных рэсурсаў па праблемах гісторыі Другой сусветнай вайны;
- навыкамі стварэння інфармацыйных прадуктаў розных відаў па тэмах курса;
- навыкамі кампаратывістыкі.

У адпаведнасці з вучэбным планамна вывучэнне вучэбнай дысцыпліны “Вялікая Айчынная вайна савецкага народа (у кантэксце Другой сусветнай вайны)” усяго адведзена 72 гадзіны, з якіх 34 – аўдыторныя. Прыкладнае размеркаванне аўдыторных гадзін па відах заняткаў: 26 гадзін – лекцыі, 8 гадзін – семінарскія заняткі .

Рэкамендаваная форма кантролю- залік .

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

2.ТЭАРЭТЫЧНЫ РАЗДЗЕЛ

2.1.План-канспект лекцый

Тэма 1. Уводзіны. Перыядызацыя Другой сусветнай вайны.

Прадмет, мэта і задачы дысцыпліны, яе структура і змест. Актуальнасць вывучэння гісторыі Другой Сусветнай і Вялікай Айчыннай войнаў. Навуковыя плыні і гістарычныя школы. Крыніцы і гістарыяграфія. Праблемы перыядызацыі.

Раздзел 1. Савецкі Саюз і краіны свету напярэдадні і ў першы перыяд Другой сусветнай вайны

Тэма 2.Міжнароднае становішча ў другой палове 1930-х гадоў.

Уплыў Першай Сусветнай вайны на міжнародную палітыку першай паловы XX ст. Міжнароднае становішча ў 30-ыя гг. XX ст. Крызіс Версальска-Мюнхенскай сістэмы. Ідэялогія фашызму. Фарміраванне фашысцкага блоку. Антыкамінтэрнаўскі пакт. СССР і Ліга Нацый. Грамадзянская вайна ў Іспаніі. Ваенныя дзеянні на Далёкім Усходзе. Мюнхенскае пагадненне і яго вынікі. Ініцыятывы СССР па стварэнню сістэмы калектыўнай бяспекі ў Еўропе. Савецка-германскія дамовы 1939 г.

Тэма 3.Пачатак і першы перыяд Другой сусветнай вайны. СССР перад Вялікай Айчыннай вайной

Прычыны і характар Другой Сусветнай вайны. Напад Германіі на Польшчу. Стратэгія “Бліцкрыг”. “Дзіўная вайна”. Паход Чырвонай Арміі ў Заходнюю Беларусь і Заходнюю Украіну. Далучэнне Заходняй Беларусі да БССР. Асаблівасці палітыкі савецкіх органаў улады ў заходніх абласцях БССР. Перадача Літве часткі тэрыторый БССР. Савецка-фінская вайна і ўдзел у ёй беларусаў. Далучэнне Літвы, Латвіі, Эстоніі і зямель Усходняй Румыніі да СССР. Ваенныя дзеянні ў Еўропе. Капітуляцыя Францыі. Пачатак руху Супраціўлення ў Еўропе. Берлінскі пакт. Пакт аб нейтралітэце паміж СССР і Японіяй. СССР у перадваенныя гады. Мерапрыемствы па умацаванню абароназдольнасці. Ваенна-патрыятычная і ваенна-абарончая работа сярод насельніцтва. Становішча ва ўзброенных сілах. Палітычныя рэпрэсіі. Заходняя Асобая ваенная акруга.

Раздзел 2. Барацьба супраць германскай агрэсіі (1941-1944 гг.)

Тэма 4. Пачатак Вялікай Айчыннай вайны. Арганізацыя абароны краіны.

Мэты Германіі ў вайне з СССР. План “Барбароса”. Напад Германіі на СССР. Прыгранічныя баі. Абарона Брэсцкай крэпасці. Дзейнасць па мабілізацыі сіл і сродкаў супраць агрэсіі. Дзяржаўны камітэт абароны.

Знішчальныя атрады і народнае апалчэнне. Абарончыя баі пад Мінскам, Віцебскам, Оршай, Магілёвам, Гомелем. Перавод прамысловасці на ваенныя рэйкі. Эвакуацыя насельніцтва і матэрыяльных рэсурсаў.

Тэма 5. Крах наступальнай стратэгіі Вермахта

Баявыя дзеянні на франтах. Абарона Адэсы, Кіева, Севастопаля. Баі на ленінградскім накірунку. Блакада Ленінграда. Прычыны няўдач Чырвонай Арміі летам-восенню 1941 г. Аперацыя “Тайфун”. Абарона сталіцы СССР. Контрнаступленне пад Масквой. Міжнароднае значэнне перамогі савецкіх войск пад Масквой.

Тэма 6. Асноўныя рысы акупацыйнага рэжыму

Мэты і задачы акупацыйнага рэжыму, сродкі іх дасягнення. План “Ост”. Германскае міністэрства па справах акупіраваных усходніх тэрыторый. Тэрытарыяльны падзел. Акупацыйны апарат кіравання. Палітыка генацыду. Знішчальныя ваенныя фарміраванні. Карныя экспедыцыі. Лагеры смерці. Вываз насельніцтва на прымусовую працу ў Германію. Дзейнасць ваенных фарміраванняў краін-саюзніц Германіі на акупаваных тэрыторыях. Ваенна-эканамічныя службы. Эканамічная палітыка акупантаў. Рабаванне рэсурсаў і матэрыяльных каштоўнасцей. Вываз культурных каштоўнасцей. Германская прапаганда і агітацыя: формы і метады. Стаўленне беларускага народа да захопнікаў. Паўседзённае жыццё ва ўмовах акупацыі. Школа. Тэатр. Царква. Калабарацыянізм. Асноўныя калабарацыянісцкія арганізацыі і ваенныя фарміраванні на тэрыторыі Беларусі. Арганізацыя ўкраінскіх нацыяналістаў і Украінская паўстанцкая армія. Сродкі масавай інфармацыі.

Тэма 7. Партызанская і падпольная барацьба на акупіраваных тэрыторыях

Асноўныя этапы партызанскай барацьбы. Стварэнне кіруючых органаў партызанскага руху. Дзейнасць партыйных і камсамольскіх органаў. Структура, формы і метады дзеянняў партызанскіх фарміраванняў. Партызанскія рэйды. Рэйкавая вайна. Узаемаадносіны партызан і мясцовага насельніцтва. Нацыянальна-вызваленчы характар партызанскай барацьбы. Партызанскія зоны. Быт партызан. Партызанская агітацыя. “Віцебскія вароты”. Дзейнасць падпольшчыкаў. Супраціўленне ў гета і канцлагерах. Узаемадзеянне з партызанамі. Асаблівасці антыфашысцкай барацьбы ў Заходняй Беларусі. Армія Краёва. Роля партызанскага і падпольнага руху ў барацьбе з акупантамі. Удзел беларусаў у складзе саюзных армій і еўрапейскага руху Супраціўлення.

Тэма 8. Антыгітлераўская кааліцыя

Рэакцыя ЗША і Вялікабрытаніі на агрэсію нацысцкай Германіі супраць СССР. Міжнародныя кантакты СССР летам-восенню 1941 г. Атлантычная

хартыя. Напад Японіі на ЗША. Пачатак стварэння антыгітлераўскай кааліцыі. Пытанне аб другім фронце. Лэнд-ліз. Перамогі саюзных войск ў Паўночнай Афрыцы. Баявыя дзеянні на Ціхім Акіяне. Баі у Міжземнамор'і, выхад Італіі з вайны. Ураджэнцы беларускіх тэрыторый у арміях саюзнікаў. Штурм Монтэ-Касіна. Тэгеранская канферэнцыя. Аперацыя “Оверлорд”.

Тэма 9. *Савецкі тыл, навука і культура ў гады вайны*

Неакупаваныя раёны СССР у гады вайны. Ваенна-прамысловае будаўніцтва. Працоўны подзвіг савецкага народу. Сацыяльна-эканамічнае жыццё. Ураджэнцы Беларусі – героі тыла. Дапамога савецкага тылу партызанам і падпольшчыкам.

Дзейнасць беларускіх дзяржаўных, навуковых і культурных устаноў у эвакуацыі. Культура Беларусі ў гады вайны. Франтавыя агітбрыгады. Друк. Песеннае мастацтва ў перыяд Вялікай айчыннай вайны. Дакументальнае і мастацкае кіно.

Раздзел 3. Разгром фашысцкага блока. Завяршэнне Вялікай Айчыннай і Другой сусветнай войнаў

Тэма 10. *Карэнны пералом ў Другой сусветнай вайне*

Стратэгічныя планы ваюючых бакоў на 1942 г. Савецкія наступальныя аперацыі на Ржэўскім выступе. Захоп Крыма праціўнікам. Абарона Сталінграда. Бітва за Каўказ. Аперацыя “Уран”. Разгром германскіх войскаў пад Сталінградам. Прарыв блкады Ленінграда. Курская бітва. Міжнароднае значэнне перамог савецкіх войскаў пад Сталінградам і Курскам. Пачатак распаду фашысцкага блоку. Пачатак вызвалення тэрыторыі СССР. Бітва за Днепр. Выхад савецкіх войскаў да межаў БССР.

Тэма 11. *Вызваленне тэрыторыі СССР ад германскіх захопнікаў.*

Першы этап вызвалення Беларусі. Вяртанне ўрада БССР на тэрыторыю рэспублікі. Вызваленне паўднёвых раёнаў рэспублікі зімой 1944 г. Пачатак аднаўлення вызваленных раёнаў. Вызваленне тэрыторыі СССР у 1944 г. Беларуская наступальная аперацыя “Баграціён”. Узаемадзеянне партызані насельніцтва з войскамі Савецкай Арміі. Значэнне разгрому германскіх войск у Беларусі. Завяршэнне вызвалення Украіны і вызваленне прыбалтыйскіх рэспублік.

Тэма 12. *Вызваленне краін Еўропы, акупіраваных Германіяй. Заканчэнне Вялікай Айчыннай вайны.*

Два вектары вызвалення еўрапейскіх краін ад нацысцкіх захопнікаў. Вызваленне краін паўднёва-усходняй Еўропы. Баявыя дзеянні саюзнікаў па вызваленні заходне - еўрапейскіх краін. Баі за вызваленне Венгрыі і

Польшчы. Крымская канферэнцыя. Берлінская аперацыя. Сустрэча на Эльбе. Разгром германскай арміі. Капітуляцыя Германіі. Вызваленне Прагі. Патсдамская канферэнцыя.

Тэма 13. *Баявыя дзеянні на Далёкім Усходзе. Заканчэнне Другой сусветнай вайны*

Ваенныя дзеянні ў краінах Ціхаакіянскага рэгіёну. Уступленне СССР у вайну супраць Японіі. Манчжурская аперацыя. Бамбардзіроўка ЗША Хірасімы і Нагасакі. Капітуляцыя Японіі. Заканчэнне Другой Сусветнай вайны, вынікі і ўрокі. Тэрытарыяльныя змены ў Еўропе. Нюрнбергскі працэс. Беларусь – адна з краін-заснавальніц ААН.

Тэма 14. *Памяць пра вайну*

Уклад беларусаў у разгром фашызму. Жанчыны-удзельніцы барацьбы на франтах і на акупіраванай тэрыторыі. Удзел дзяцей і моладзі ў барацьбе супраць агрэсіі. Дзеячы культуры - удзельнікі барацьбы на франтах. Людскія і матэрыяльныя страты. Страты устаноў культуры БССР. Ушанаванне памяці загінуўшых. Мемарыяльныя і музейныя комплексы. Гарады-героі. Падзеі Другой сусветнай і Вялікай Айчыннай вайны ў творах культуры. Міжнароднае значэнне Перамогі.

3. ПРАКТЫЧНЫ РАЗДЗЕЛ

3.1. Тэматыка семінарскіх заняткаў

Тэма 1 СССР і Беларусь напярэдадні Вялікай Айчыннай вайны

1. Савецка-германскія адносіны ў 1940 – першай палове 1941 г.
2. Мерапрыемствы па ўзмацненню абароназдольнасці краіны
3. Ваенна-патрыятычная і абаронна-масавае работа
4. Узброеныя сілы СССР
5. Заходняя асобая ваенная акруга
6. Тэрміновыя мерапрыемствы падрыхтоўцы абароны краіны весной 1941 г.

ЛІТАРАТУРА

1. Война и общество, 1941-1945: В 2-х кн./ Отв. Ред. Г.Н.Севастьянов; Институт российской истории. – М.:Наука, 2004.
2. Великая Отечественная война советского народа (в контексте Второй мировой войны): справочник / автор-составитель А.А.Коваленя, В.И.Лемешонок. – Мн.:БГУ, 2007. – 253 с.
3. Вялікая Айчынная вайна савецкага народа (у кантэксте Другой сусветнай вайны): вуч. дапам. – Мн.:Экаперспектыва, 2005 – 279 с.
4. Беларусь напярэдадні і ў гады Вялікай Айчыннай вайны: вуч. дапамож. – Мн., 2005. – 124 с.
5. Коваленя А.А. Долготович Б.Д., Хромченко Д.Н. С верой в Победу: Беларусь в Великой Отечественной войне: 100 вопросов и ответов. – Мн.:Бел.навука, 2010. – 199 с.
6. Беларусь. 1941-1945. Подвиг. Трагедия. Память.: В 2-х кн. – Мн.:бел.навука, 2010
7. Сидорцов В.Н. Латышева В.А. Народ во Второй мировой и Великой Отечественной войне: синергетический взгляд на историю. – Мн.:БГУ, 2005. – 144с.
8. Новейшая история Отечества: XX век: Учеб. Для вузов: В 2 т. – М.:Владос, 2002. – Т.2. – с.92-234.
9. Новейшая история стран Европы и Америки. XX век.: Учеб. Для вузов: В 2 ч. – М.:Владос, 2003. – Ч.1. – С.97-127.

Тэма 2 *Антыгітлераўская кааліцыя*

1. Рэакцыя кіраўніцтва вядучых краін Захаду на агрэсію нацыстскай Германіі супраць СССР. Арганізацыя дапамогі СССР з боку Вял
2. Дзейнасць СССР на міжнароднай арэне летам 1941 – 1942 гг. Атлантычная хартыя.
3. Баявыя дзеянні на Ціхім акіяне. Уступленне ЗША ў вайну.
4. Баявыя дзеянні ў Афрыцы
5. Праблема адкрыцця другога фронту
6. Канферэнцыі кіраўнікоў антыгітлераўскай кааліцыі (Тэгеран, Ялта, Падстадам)

ЛІТАРАТУРА

10. Война и общество, 1941-1945: В 2-х кн./ Отв. Ред. Г.Н.Севастьянов; Институт российской истории. – М.:Наука, 2004.
11. Великая Отечественная война советского народа (в контексте Второй мировой войны): справочник / автор-составитель А.А.Коваленя, В.И.Лемешенок. – Мн.:БГУ, 2007. – 253 с.
12. Вялікая Айчынная вайна савецкага народа (у кантэксте Другой сусветнай вайны): вуч. дапам. – Мн.: Экаперспектыва, 2005 – 279 с.
13. Беларусь напярэдадні і ў гады Вялікай Айчыннай вайны: вуч. дапамож. – Мн., 2005. – 124 с.
14. Коваленя А.А. Долготович Б.Д., Хромченко Д.Н. С верой в Победу: Беларусь в Великой Отечественной войне: 100 вопросов и ответов. – Мн.: Бел. навука, 2010. – 199 с.
15. Беларусь. 1941-1945. Подвиг. Трагедия. Память.: В 2-х кн. – Мн.: бел. навука, 2010
16. Сидорцов В.Н. Латышева В.А. Народ во Второй мировой и Великой Отечественной войне: синергетический взгляд на историю. – Мн.: БГУ, 2005. – 144 с.
17. Новейшая история Отечества: XX век: Учеб. Для вузов: В 2 т. – М.: Владос, 2002. – Т.2. – с.92-234.
18. Новейшая история стран Европы и Америки. XX век.: Учеб. Для вузов: В 2 ч. – М.: Владос, 2003. – Ч.1. – С.97-127.

Тэма 3 *Савецкі тыл, навука і культура ў гады вайны.*

1. Савецкая эканоміка ў гады вайны
2. Працоўны подзвіг народа
3. Культурнае і духоўнае жыццё ў савецкім тылу
4. Беларускія дзеячы культуры, установы і арганізацыі ў савецкім тылу
5. Дэпартацыя народаў
6. Уклад навукоўцаў у Перамогу

7. Дзейнасць рэлігійных устаноў.

ЛІТАРАТУРА

19. Война и общество, 1941-1945: В 2-х кн./ Отв. Ред. Г.Н.Севастьянов; Институт российской истории. – М.:Наука, 2004.
20. Великая Отечественная война советского народа (в контексте Второй мировой войны): справочник / автор-составитель А.А.Коваленя, В.И.Лемешонок. – Мн.:БГУ, 2007. – 253 с.
21. Вялікая Айчынная вайна савецкага народа (у кантэксце Другой сусветнай вайны): вуч. дапам. – Мн.: Экаперспектыва, 2005 – 279 с.
22. Беларусь напярэдадні і ў гады Вялікай Айчыннай вайны: вуч. дапамож. – Мн., 2005. – 124 с.
23. Коваленя А.А. Долготович Б.Д., Хромченко Д.Н. С верой в Победу: Беларусь в Великой Отечественной войне: 100 вопросов и ответов. – Мн.: Бел. навука, 2010. – 199 с.
24. Беларусь. 1941-1945. Подвиг. Трагедия. Память.: В 2-х кн. – Мн.: бел. навука, 2010
25. Сидорцов В.Н. Латышева В.А. Народ во Второй мировой и Великой Отечественной войне: синергетический взгляд на историю. – Мн.: БГУ, 2005. – 144 с.
26. Новейшая история Отечества. XX век: Учеб. Для вузов: В 2 т. – М.: Владос, 2002. – Т.2. – с.92-234.
27. Новейшая история стран Европы и Америки. XX век.: Учеб. Для вузов: В 2 ч. – М.: Владос, 2003. – Ч.1. – С.97-127.

Тэма 4 *Вынікі і ўрокі вайны. Памяць пра вайну.*

1. Вынікі Другой сусветнай вайны
2. Асноўныя крыніцы і фактары Перамогі
3. Судовыя працэсы над ваеннымі злачынцамі
4. Ушанаванне памяці аб вайне
5. Падзеі Вялікай Айчыннай і Другой сусветнай вайны ў творах літаратуры і мастацтва, кіно.

ЛІТАРАТУРА

28. Война и общество, 1941-1945: В 2-х кн./ Отв. Ред. Г.Н.Севастьянов; Институт российской истории. – М.:Наука, 2004.
29. Великая Отечественная война советского народа (в контексте Второй мировой войны): справочник / автор-составитель А.А.Коваленя, В.И.Лемешонок. – Мн.:БГУ, 2007. – 253 с.

30. Вялікая Айчынная вайна савецкага народа (у кантэксце Другой сусветнай вайны): вуч. дапам. – Мн.: Экаперспектыва, 2005 – 279 с.
31. Беларусь напярэдадні і ў гады Вялікай Айчыннай вайны: вуч. дапамож. – Мн., 2005. – 124 с.
32. Коваленя А.А. Долготович Б.Д., Хромченко Д.Н. С верой в Победу: Беларусь в Великой Отечественной войне: 100 вопросов и ответов. – Мн.: Бел. навука, 2010. – 199 с.
33. Беларусь. 1941-1945. Подвиг. Трагедия. Память.: В 2-х кн. – Мн.: бел. навука, 2010
34. Сидорцов В.Н. Латышева В.А. Народ во Второй мировой и Великой Отечественной войне: синергетический взгляд на историю. – Мн.: БГУ, 2005. – 144 с.
35. Новейшая история Отечества: XX век: Учеб. Для вузов: В 2 т. – М.: Владос, 2002. – Т.2. – с. 92-234.
36. Новейшая история стран Европы и Америки. XX век: Учеб. Для вузов: В 2 ч. – М.: Владос, 2003. – Ч.1. – С. 97-127.

3.2. Тэмы рэфератаў

На аснове самастойнага вывучэння крыніц і даследчай літаратуры студэнты рыхтуюць рэфератыўныя работы (рэфераты), якія ў наступным абмяркоўваюцца на семінарскіх занятках. Тэматыка дакладаў прапануецца выкладчыкам.

Звяртаючыся да напісання рэферата студэнт, з дапамогай навуковага кіраўніка, павінен вызначыць мэту даследавання - уяўны ці, дакладней, меркаваны і апыраджае вынік даследавання (тлумачэнне гістарычнага працэсу, з'явы ці падзеі). Дасягненне пастаўленай мэты павінна абапірацца на правільна і выразна сфармуляваныя задачы. У якасці асноўных задач, пастаўленых перад студэнтам пры напісанні рэфератыўных работ, можна вылучыць наступныя:

- замацаванне і паглыбленне тэарэтычных і практычных ведаў і прымяненне іх для вырашэння канкрэтных задач;
- набыццё навыкаў працы з рознымі тыпамі пісьмовых крыніц, засваенне прынцыпаў іх навуковага аналізу і абагульнення, знешняй і ўнутранай крытыкі, метадаў пошуку, асэнсавання, выкарыстання магчыма поўнай і аб'ектыўнай інфармацыі, якая змяшчаецца ў іх;
- авалоданне прыёмам выразнага, яснага і пераканаўчага выкладання ў пісьмовай форме сваіх думак;
- У выніку напісання рэфератыўнай працы студэнт павінен умець:

- - самастойна працаваць з крыніцамі і літаратурай;
- - фармуляваць мэта, задачы працы, высновы, абгрунтаваць актуальнасць абранай тэмы, структуру работы;
- - рабіць навукова абгрунтаваныя высновы на падставе вывучанага матэрыялу;
- афармляць працу ў адпаведнасці з патрабаваннямі, што прад'яўляюцца да навукова-даследчых работ.

Рэфератыўная праца павінна складацца з наступных элементаў:

- 1) тытульны ліст;
- 2) змест;
- 3) уводзіны;
- 4) асноўная частка;
- 5) заключэнне;
- 6) спіс выкарыстаных крыніц;
- 7) дадаткі (па неабходнасці).

Аб'ём рэферата складае 15-20 старонак фармату А4, выкананага праз 1,5 міжрадковы інтэрвал шрыфтам Times New Roman 14 pt.

Тэмы рэфератыўных работ

1. Берлінская аперацыя.
2. Блакада Ленінграда.
3. Баявыя дзеянні Чырвонай Арміі супраць японскіх войскаў. Завяршэнне Другой сусветнай вайны.
4. Ваенна-палітычнае становішча на Далёкім Усходзе ў 1945 г.
5. Узнікненне партызанскага руху.
6. Пытанне аб уступленні СССР у вайну з Японіяй і адносіны з саюзнікамі ў антыгітлераўскай кааліцыі.
7. Гета і лагеры смерці ў Беларусі: эпапея фашысцкіх зверстваў.
8. Рух Супраціву ў Еўропе.

9. Дзейнасць СССР на міжнароднай арэне. Пачатак адукацыі антыгітлераўскай кааліцыі.
10. Вынікі баявой дзейнасці беларускіх партызан і падпольшчыкаў
11. Маскоўскае бітву. Карэнны паварот у вайне.
12. Мая сям'я (вёска, горад, пасёлак) у гады Вялікай Айчыннай вайны.
13. Мюнхенская змова і лёс Чэхаславакіі.
14. Напад Германіі на СССР. Абарончыя бітвы Чырвонай Арміі летам-восенню 1941 года
15. Пачатак Другой сусветнай вайны: дзіўная вайна і разгром Францыі, акупацыя краін Бенілюкса і Скандынавіі.
16. Акупацыйная перыядычны друк на тэрыторыі Беларусі (1941-1944 гг.). Стварэнне Антыкамінтэрна пакта і рост напружанасці ў міжнародных адносінах.
17. Аперацыя «Баграціён».
18. Вызваленне Беларусі: аперацыі канца 1943 г. - першай паловы 1944 г.
9. Спробы стварэння сістэмы калектыўнай бяспекі ў Еўропе вясной-ўлетку 1939 г.
20. Патсдамская канферэнцыя і праблемы деміталізацыі і денацыфікацыі ў савецкай зоне адказнасці ў Германіі.
21. Праблема другога фронту ў гады Другой сусветнай вайны.
22. Роля СССР у дасягненні перамогі ў Другой сусветнай вайне.
23. Сістэма акупацыйнай палітыкі Трэцяга Рэйху на акупаваных "усходніх тэрыторыях».
24. Савецка-германскія дагаворы 1939 г.
25. Сталінградская бітва. Пачатак карэннага пералому.
26. Лёс героя (з сямейных успамінаў удзельнікаў ВАВ).
27. Умацаванне антыгітлераўскай кааліцыі. Тэгеранская канферэнцыя.

28. Фарміраванне «вобразу ворага» ў савецкай цэнтральнай перыядычным друку напярэдадні Вялікай Айчыннай вайны.

29. Халакост у Беларусі.

Мяркуецца таксама выкананне рэфератыўных распрацовак, звязаных з падзеямі Вялікай Айчыннай вайны на тэрыторыі Беларусі (з выкарыстаннем шматтомнай гісторыка-дакументальнай хронікі "Памяць").

Рэкамендаваныя сродкі дыягностыкі вынікаў вучэбнай дзейнасці студэнтаў

Арганізацыя вучэбнай работы студэнтаў накіравана на засваенне лекцыйнага матэрыялу, а таксама на самастойны пошук і падрыхтоўку інфармацыйных матэрыялаў па гісторыі Другой сусветнай і Вялікай Айчыннай вайны.

Да эфектыўных педагагічных метадык і тэхналогій, якія садзейнічаюць далучэнню студэнтаў да пошуку і выкарыстання ведаў, набыцця вопыту самастойнага вырашэння задач адносяцца:

- гісторыка-тэматычны падыход;
- тэхналогіі праблемна-модульнага навучання;
- тэхналогіі вучэбна-даследчай дзейнасці;
- камунікатыўныя тэхналогіі.

Для дыягностыкі кампетэнцыі студэнтаў прадугледжваецца выкарыстанне наступных сродкаў дыягностыкі:

- тэсты з выкарыстаннем заданняў адкрытай і закрытай формы па асобных раздзелах і дысцыпліне ў цэлым;
- пісьмовыя заданні па асобных раздзелах дысцыпліны;
- вуснае апытанне падчас заняткаў;
- выступленні студэнтаў на семінарскіх занятках па распрацаваных імі тэмах;
- падрыхтоўка і абарона рэфератаў;
- калёквіўмы.

Выніковая ацэнка кампетэнцый прадугледжвае правядзенне заліка.

4 РАЗДЗЕЛ КАНТРОЛЯ ВЕДАЎ

4.1 Заданні для самастойнай работы студэнтаў

Самастойная работа студэнтаў накіравана на якаснае засваенне і сістэматызацыю атрыманых тэарэтычных ведаў; замацаванне практычных уменняў студэнтаў; фарміраванне самастойнай думкі; развіццё навукова-даследчых навыкаў.

Самастойная работа студэнтаў арганізавана ў адпаведнасці з вучэбным планам (рабочыя варыянты). Выкладчык знаёміць студэнтаў са спецыфікай той ці іншай самастойнай работы і спосабамі яе кантролю падчас уводнай лекцыі па вучэбнай дысцыпліне. Прадугледжваюцца такія формы, як падрыхтоўка студэнтамі інфармацыйных матэрыялаў на адпаведную тэматыку, падрыхтоўка прэзентацый і рэфератаў і інш.

Кантроль за выкананнем самастойнай работы з'яўляецца бягучым і рэалізуецца падчас кансультацый лекцыйных і семінарскіх заняткаў.

Пытанні для самакантроля

1. Якія цэнтры міжнароднай напружаннасці існавалі ў свеце ў другой палове 1930-х гадоў?
2. Ці садзейнічаў Дагавор аб ненападзе паміж СССР і Германіяй ад 23 жніўня 1939 г. развязанню Другой сусветнай вайны?
3. Ці было магчымым стварэнне сістэмы калектыўнай еўрапейскай бяспекі напярэдадні Другой сусветнай вайны?
4. Ахарактарызуйце вераснёўскі паход Чырвонай Арміі ў Заходнюю Беларусь і Украіну ў 1939 г.?
5. Чаму савецкае кіраўніцтва да апошняга праяўляла засцярожанасць у разгортванні Чырвонай Арміі ўздоўж Дзяржаўнай мяжы?
6. Ці рыхтаваў СССР прывентыўны ўдар па войсках Германіі?
7. Дайце характарыстыку плана “Барбароса”?
8. Растлумачце сэнс стратэгіі бліцкрыга?
9. Растлумачце тэрмін “дзіўная вайна ў Еўропе”?
10. Як паўплывалі рэпрэсіі ў СССР на стан Чырвонай Арміі і прыняцце Гітлерам рашэння аб нападзе на СССР?
11. Што ўяўляла сабой Заходняя ваенная акруга напярэдадні Вялікай Айчыннай вайны?
12. Наколькі раптоўным быў пачатак Вялікай Айчыннай вайны для кіраўніцтва краіны, для кіраўніцтва арміі, для простага насельніцтва?
13. Якія меры ў пачатковы перыяд вайны прымаліся для эвакуацыі насельніцтва і каштоўнасцей на ўсход?
14. Прывядзіце прыклады гераізму вайскоўцаў у час абарончых баёў 1941 г.
15. Назавіце прычыны няўдач Чырвонай Арміі летам-восенню 1941 г.?
16. Што такое народнае апаўчэнне перыяда ВОВ?
17. Назавіце летчыкаў-герояў, якія здзейснілі паветраны тараны у пачатку вайны?
18. Раскажыце аб подзвігу пагранічнікаў, абараняўшых Беларусь?

19. Якую адзнаку дзеянням Чырвонай Арміі давалі гітлераўскія генералы па выніках абарончых баёў?
20. У чым сутнасць палітыкі германскага кіраўніцтва ў галіне дзяржаўнага будаўніцтва на акупіраваных тэрыторыях?
21. Раскажыце аб эканамічнай палітыцы ў акупіраваных абласцях СССР?
22. У чым сутнасць сацыяльнай і нацыянальнай палітыкі акупантаў?
23. Растлумачце тэрміны “генацыд”, “карныя экспедыцыі”, “палітыка выпаленай зямлі”
24. Раскажыце аб маладзёжнай палітыцы на захопленых германскай арміяй тэрыторыях
25. Якую палітыку праводзілі захопнікі ў адносінах да яўрэйскага насельніцтва?
26. Што вы ведаеце аб калабарацыянізме перыяда Другой сусветнай вайны?
27. Раскажыце аб карабачыянісцкіх арганізацыях на Беларусі?
28. Як ствараўся і разгортваўся партызанскі рух на Беларусі?
29. Якія першыя партызанскія атрады былі створаны на тэрыторыі Беларусі?
30. Раскажыце аб стварэнні і дзейнасці ЦШПР і БШПР.
31. Якім быў сацыяльны склад партызанскіх фарміраванняў Беларусі?
32. Як ажыццяўлялася падрыхтоўка партызанскіх кадраў?
33. Што такое рэйды партызанскіх фарміраванняў?
34. Раскажыце аб падпольным руху ў населеных пунктах?
35. Што вы ведаеце аб удзеле замежных антыфашыстаў у партызанскім руху на Беларусі?
36. Што такое партызанскія зоны?
37. Раскажыце аб аперацыі “рэйкавая вайна”
38. Раскажыце аб баявой дзейнасці партызан і падпольшчыкаў Беларусі.
39. Як характарызаваў вынікі дзейнасці партызан і падпольшчыкаў акупанты?
40. Калі ўпершыню германскія войскі пацярпелі паражэнне ад савецкіх войск у час Вялікай Айчыннай вайны?
41. Якую падзею прынята лічыць пачаткам карэннага пералому?
42. Як складвалася антыгітлераўская кааліцыя?
43. Раскажыце пра лэнд-ліз?
44. Ахарактарызуйце праблемы адкрыцця другога фронту ў час вайны.
45. Раскажыце аб канферэнцыях краін-удзельніц антыгітлераўскай кааліцыі.
46. Раскажыце аб вызваленні Беларусі восенню 1943 – летам 1944 г.
47. Хто з жыхароў Беларусі паўтарыў у гады вайны подзвіг Івана Сусаніна?
48. Каго з беларускіх жанчын-герояў Вялікай Айчыннай вайны вы ведаеце?
49. Ахарактарызуйце асаблівасці і вынікі аперацыі “Багратыён”?
50. Што ўяўляла сабой лінія абароны групы армій “Цэнтр” на тэрыторыі Беларусі ?
51. Што вы ведаеце аб эскадрылі “Нармандыя-Неман”?
52. Што вы ведаеце пра барацьбу беларусаў у еўрапейскім руху Супраціву

53. Як праходзіла вызваленне краін Еўропы ад фашызма ў 1944-1945 г.?
54. У чым асаблівасці бітвы за Берлін?
55. Раскажыце аб падпісанні акта капітуляцыі гітлераўскай Германіі?
56. Што вы ведаеце аб аперацыях Савецкай Арміі на Далёкім Усходзе ў жніўні 1945 г.?

4.2 Пытанні да заліка

1. Міжнароднае становішча ў другой палове 1930-х гг. Стварэнне блоку агрэсіўных дзяржаў. Мюнхенскае пагадненне.
2. Праблемы стварэння сістэмы калектыўнай бяспекі ў Еўропе. Пакт Молатава-Рыбентропа.
3. Прычыны і характар Другой сусветнай вайны. Напад Германіі на Польшчу. Дзіўная вайна.
4. Уступленне Чырвонай Арміі ў Заходнюю Беларусь і Заходнюю Украіну.
5. СССР і краіны Балтыі. Савецка-фінляндская вайна.
6. Захоп Германіяй краін Еўропы.
7. Падрыхтоўка Германіяй вайны супраць СССР. Мэты Германіі ў гэтай вайне. План “Барбароса”.
8. СССР напярэдадні вайны. Становішча ва ўзброенных сілах.
9. Пачатак Вялікай Айчыннай вайны. Абарончыя баі на Беларусі.
10. Арганізацыя абароны краіны ў 1941 г.: абарона Смаленска, Кіева, Адэсы, Севастопаля.
11. Акупацыйны рэжым. Адміністрацыйны падзел Беларусі. Сістэма акупацыйнай ўлады.
12. Палітыка генацыду.
13. Палітыка акупантаў у галіне эканомікі і культуры, адносіны да царквы.
14. Калабарацыянізм ў гады вайны.
15. Падпольная і партызанская барацьба.
17. Крах маланкавай вайны. Маскоўская бітва.
18. Лёс Ленінграда ў гады вайны.
19. Вайна на Ціхім акіяне і ў Афрыцы. Стварэнне антыгітлераўскай кааліцыі.
20. Абарона Сталінграда. Пачатак карэннага пералома.

21. Курская бітва. Завяршэнне карэннага пералома.
22. Баі ў Міжземнамор'і і выхад Італіі з вайны
23. Праблемы ўтварэння другога фронту. Тэгеранская канферэнцыя.
24. Пачатак вызвалення Беларусі (восень 1943 – вясна 1944 гг.).
25. Беларуская наступальная аперацыя 1944 г.
26. Вызваленне тэрыторыі СССР на працягу 1944 г.
27. Савецкі тыл ў гады вайны.
28. Два вектары вызвалення краін Еўропы.
29. Стварэнне ААН. Берлінская і Празская ваенныя аперацыі аперацыі. Патсдамская канферэнцыя.
30. Разгром мілітарызцай Японіі. Заканчэнне Другой сусветнай вайны.
31. Вынікі вайны. Фактары Перамогі. Судовыя працэсы над ваеннымі злачынцамі.
32. Уклад беларускага народа ў Перамогу. Ушанаванне памяці аб вайне.

5. ДАПАМОЖНЫ РАЗДЕЛ

5.1 Тэматычны план

ПРЫКЛАДНЫ ТЭМАТЫЧНЫ ПЛАН (дзённае навучанне)

Нумар раздел а, тэмы	Назвы тэм і раздзелаў	Колькасць аўдыторных заняткаў		Колькас ць гадзін КСР	Форма кантролю ведаў
		з іх			
		лекцыі	семінары		
Уводзіны					
1	Уводзіны. Перыядызацыя Другой сусветнай вайны	2			
Раздел 1 Савецкі Саюз і краіны свету напярэдадні і ў першы перыяд Вялікай Айчыннай вайны					
2	Міжнароднае становішча ў другой палове 1930-х гадоў	2			
3	Пачатак і першы перыяд Другой сусветнай вайны. СССР перад Вялікай Айчыннай вайной.	2		2	Падрыхтоўк а рэфератаў і прэзентацый
Раздел 2 Барацьба супраць германскай агрэсіі (1941-1944 гг.)					
4	Пачатак Вялікай Айчыннай вайны. Арганізацыя абароны краіны	2			
5	Крах наступальнай стратэгіі	2		2	Падрыхтоўк а рэфератаў і прэзентацый

	Вермахта. Контрнаступле не пад Масквой				
6	Асноўныя рысы акупацыйнага рэжыму				
7	Партызанская і падпольная барацьба на акупіраваных тэрыторыях	2		2	Падрыхтоўка а рэфератаў і прэзентацый
8	Антыгітлераўск ая кааліцыя		2		Адказы на пытанні, падрыхтоўка прэзентацый
9	Савецкі тыл, навука і культура ў гады вайны		2		Падрыхтоўка а рэфератаў і прэзентацый
Раздзел 3 Разгром фашысцкага блока. Завяршэнне Вялікай айчыннай і Другой сусветнай войнаў					
10	Карэнны пералом ў Другой сусветнай вайне	2			
11	Вызваленне тэрыторыі СССР ад германскіх захопнікаў	2			
12	Вызваленне краін Еўропы, акупіраваных Германіяй. Заканчэнне Вялікай Айчыннай вайны	2			
13	Баявыя дзеянні на Далёкім Усходзе.	2			

	Заканчэнне Другой сусветнай вайны				
14	Памяць пра вайну		2		Адказы на пытанні, падрыхтоўка прэзентацый
	Разам	22	6	6	залік

Прыкладны тэматычны план (завочнае навучанне)

Нумар раздзела, тэмы	Назвы тэм і раздзелаў	Колькасць аўдыторных заняткаў		Форма кантролю ведаў
		з іх		
		лекцыі	семінары	
Раздзел 1 Савецкі Саюз і краіны свету напярэдадні і ў першы перыяд Другой сусветнай вайны				
1	Уводзіны. Міжнароднае становішча ў другой палове 1930-х гадоў. Пачатак і першы перыяд Другой сусветнай вайны.	2		
Раздзел 2 Барацьба супраць германскай агрэсіі (1941-1944 гг.)				
2	СССР перад Вялікай Айчыннай вайной. Пачатак Вялікай Айчыннай вайны. Арганізацыя абароны краіны	2		
3	Асноўныя рысы акупацыйнага рэжыму. Партызанская і падпольная барацьба на акупіраваных тэрыторыях		2	Адказы на пытанні. Падрыхтоўка рэфератаў і прэзентацый
Раздзел 3 Разгром фашысцкага блока. Завяршэнне Вялікай Айчыннай і				

Другой сусветнай войнаў				
4	Карэнны пералом ў Вялікай Айчыннай вайне. Вызваленне тэрыторыі СССР і краін Еўропы ад германскіх захопнікаў. Заканчэнне Другой сусветнай вайны	2		
	Разам 8	6	2	залік

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

5.1. Асноўная літаратура:

1. *Беларусь* напярэдні і ў гады Вялікай Айчыннай вайны: вучэб. дапаможнік. – Мінск: Акад. МУС Рэсп. Беларусь, 2004. – 124 с.
2. *Всемирная история*: в 3-х ч. / О. Яновский, О. Бригадина, П. Шупляк [и др.] – Минск, 2002. – Ч. 3. – 380 с.
3. *Вялікая Айчынная вайна савецкага народа* (у кантэксце Другой сусветнай вайны): вучэб. дапам. / А.А. Каваленя, М.А. Краснова, У.І. Лемяшонак [і інш.]; Пад рэд. А.А. Кавалені, М.С. Сташкевіча. – Мінск: Выд. цэнтр БДУ, 2004. – 231 с.
4. *Вялікая Айчынная вайна савецкага народа* (у кантэксце Другой сусветнай вайны): вучэб. дапам. / А.А. Каваленя, М.А. Краснова, У.І. Лемяшонак [і інш.]; Пад рэд. Ю.М. Бохана, В.Ф. Кушнера. – Мінск: Экаперспектыва, 2005. – 279 с.
5. *Гісторыя Беларусі*: курс лекцый: у 2 ч./ П.І. Брыгадзін, У.Ф. Ладысеў, П.І. Зялінскі [і інш.]. – Мінск.: РІВШ БДУ, 2002. – Ч.2: XIX – XX стагоддзі / П.І. Брыгадзін [і інш.]. – 2002. – 656 с.
6. *Гісторыя Беларусі*: падручн. для студэнтаў устаноў, забяспечваючых атрыманне выш. адукацыі: у 2 ч. / Я. К. Новік, Г.С. Марцуль, І.Л. Качалаў [і інш.]; пад рэд. Я.К. Новіка, Г.С. Марцуля. – 2-е выд. – Мінск: Выш. школа, 2006. – Ч. 2.
7. *Беларусь у Вялікай Айчыннай вайне*: дзень за днём. Ілюстраваная храналогія / Уклад. і аўтар тэксту Я.В. Малашэвіч, фота У.А. Багданава. Мінск: Беларусь, 2004. – 231 с.
8. *Пілецкі, В.А. Вялікая Айчынная вайна савецкага народа* (у кантэксце Другой сусветнай вайны): Канспект лекцый / В.А. Пілецкі. – Мінск: Выд-ва МІК, 2011. – 268 с.
9. *Война и общество, 1941-1945*: В 2-х кн. / Отв.ред Г.Н.Севостьянов, Ин-т рос. Истории. – М.: Наука, 2004.
10. *Беларусь. 1941–1945: Подвиг. Трагедия. Память*. В 2 кн. Кн. 1 / НАН Беларусі, Інститут історыі; редкол.: А.А.Каваленя (пред.) і др. – Мінск: Беларуская навука, 2010.

5.2. Дадатковая літаратура:

1. *1941 год: Страна в огне*: В 2 кн. Кн. 1. Очерки. – М.: ОЛМА Медиа Групп, 2011. – 720 с.
2. *1941 год: Страна в огне*: В 2 кн. Кн. 2. Документы и материалы. – М.: ОЛМА Медиа Групп, 2011. – 720 с.
3. *Беларусь в первые месяцы Великой Отечественной войны* (22 июня – август 1941 г.): документы и материалы / Сост. В.И. Адамушко [и др.]. – Мінск: НА РБ, 2006. – 456 с.

4. *Беларусь: памятное лето 1944 года: материалы Междунар. Науч.- практ. конф., посвящ. 70-летию освобождения Беларуси от нем.-фашист. Захватчиков* (Минск, 19-20 июня 2014 г.) / Нац. акад. наук Беларуси, Мин-во обороны Респ. Беларусь; редкол.: А. А. Коваленя і др. – Минск : Беларуская навука, 2015. – 568 с.
5. *Вклад белорусского народа в Победу в Великой Отечественной войне / А.М.Литвин [и др.] ;редкол.: А.А.Коваленя (гл. ред.) [и др.]. – Минск : Беларуская навука, 2015. – 495 с.*
6. *Воронкова И. Ю. 'Двадцать второго июня, ровно в четыре часа...': Минск и минчане в первые дни Великой Отечественной войны / И. Ю. Воронкова. - Минск :Беларуская навука, 2011. - 265 с.*
7. *Вторая мировая война в истории человечества. 1939–1945 гг.: Научный сборник. Материалы международной научной конференции. – М.: Издатель Степаненко, 2015. –756 с.*
8. *Мировая война. 1939 - 1945. – Москва: ООО “Издательство АСТ”; СПб.: “Издательство Полигон”, 2000. – 736 с. 12*
9. *Никто не забыт, ничто не забыто: сб. науч. материалов : (к 70-летию Победы над милитаристской Японией и окончания Второй мировой войны) / сост.: Я.П.Безлепкин, А.В.Берянев, А.П.Соловьянов ; редкол.: В.В.Данилович и др. — Минск : Колорград, 2016. — 225 с.*
10. *Освобождение Беларуси. 1943–1944. / ред. кол. И.И. Басик, А.А. Каваленя [и др.] – Минск :Беларуская навука, 2014. – 944 с.*
11. *Павлов В.П. Белорусы в европейском сопротивлении / В.П.Павлов. – Минск: Беларуская навука, 2015. – 479 с.*
12. *Павлов, Я.С. Советско-германские договоры 1939-1941 годов: трагедия тайных сделок / Я.С. Павлов. – Минск: БелНИИДАД, 1996. – 99 с.*
13. *Павлова, С. А. Книга и чтение в жизни партизан Беларуси / С. А. Павлова ; [среди рец. Н. А. Лейко, А. И. Смолик]. - Минск : [б. и.], 2011. - 181, [1] с.*
14. *Преступления немецко-фашистских оккупантов в Белоруссии 1941 – 1944. / Сост. З.И. Белуга, Н.И. Каминский, А.Л. Манаенков и др. – Минск: ГИ БССР, 1063. – 436 с.*
15. *С верой в Победу : Беларусь в Великой Отечественной войне : 100 вопросов и ответов / А.А. Коваленя, Б.Д. Долготович, Д.Н. Хромченко. – 2-е изд., испр. и доп. – Минск : Беларуская навука, 2014. – 215 с*
16. *Сидорцов В.Н., Латышева Н.А. Народ во Второй мировой и Великой Отечественной войне: синергетический взгляд на историю: научное издание. – С-Пб.; “Образование-Культура”, 2005. – 144 с.*
17. *Третьяк, С.А. Трудный путь к Победе / С. А. Третьяк. – Минск :Беларуская навука, 2015. – 287 с.*
18. *Туронак, Ю. Беларусь пад нямецкай акупацыяй / Ю. Туронак; пер з польск. В. Ждановіч; камент. А.М. Літвіна. – Мінск: Беларусь, 1993. – 236 с.*

19. *Этот* день мы приближали, как могли... : материалы Междунар. науч.-практ. конф., посвящ. 70-летию Победы в Великой Отечественной войне и окончания Второй мировой войны (Минск, 7-8 мая 2015 г.). В 2 ч. Ч. 1 / Нац. акад. наук Беларуси, М-во обороны Респ. Беларусь ; редкол.: В.Г.Гусаков (гл. ред.) и др. — Минск : Беларуская навука, 2016. — 517 с.
20. *Этот* день мы приближали, как могли... : материалы Междунар. науч.-практ. конф., посвящ. 70-летию Победы в Великой Отечественной войне и окончания Второй мировой войны (Минск, 7–8 мая 2015 г.). В 2 ч. Ч. 2 / Нац. акад. наук Беларуси, М-во обороны Респ. Беларусь ; редкол.: В.Г.Гусаков (гл. ред.) [и др.]. — Минск : Беларуская навука, 2016. — 322 с.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ